

LA DEVANtera

QUINZENARI CATALANISTA

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: ASSOCIACIÓ POPULAR CATALANISTA; ESCUDILLERS BLANCHS, 8, 1^a

LO QUE VOLEM

«Volem la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrecs públics: volem Corts catalanes, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sinó tot quant se refereixi a la organizació interior de nostra terra: volem que catalans sian los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya s'falla en última instancia 'ls plets y causas: volem ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volem en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol, per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa, y establint que la reserva regional forlosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la «Unió Catalanista» de 16 de Mars de 1897).

CATALANS

Ha passat una part del període electoral y ab ell ha passat la cridoria produhida per las prédicas y falsas promesas de uns apòstols que, fent servir d'escambell á las ideas, portan la perturbació y el retrás á la causa que pretenen defensar.

Poch ne parlariam, si no fos qu' aquesta vegada una part de nostres companys, il·lusionats ab la victoria que 'ls elements anomenats Regionalistas obtingueren en las anteriors eleccions de Diputats á Corts, s'han llesat cegament á la lluyta, ajudant á n' aquells mateixos que un día sembraren la mes fonda divisió dintre las compactas forsas de la Unió Catalanista seguint el programa d' un polítich tant desacreditat com En Polavieja.

Y per cert qu' en mal hora ho han fet, ya qu' ab 'son procedir sols han lograt pendre part en el descrédit que á la fi han caygut els elements Regionalistas, que sense escrúpols s' han llesat á tot hora al deshonorós combat sense altres forsas que una barreja d' elements faltats d' ideals.

Avuy que 'l descrédit d' aquet procedir han tocat ya per segona vegada, ens veyem obligats á fer sentir la nostra veu pera dir á tots els catalans qu' aixís com no volgueren part en las sevas glórias no 'n volém tampoch en las sevas derrotas, fent constar que sempre y á tot hora hem condemnat uns procediments que no reportarán cap profit pera la causa que tots defensém.

Convencuts de que una idea noble y gran, com el catalanisme es, ha de permanceixer allunyada d' aquets procediments de baixa má, hont las personas honradas, sols hi troban desprestigi y hont las doctrinas mes justas s' hi prostitueixen, cridem á tots els nostres compatriis, pera que no 'ls descoratgi

'l nou fracás y els invitém á tots á que s' deixin d' aventuras quixotesques y s' ajuntin ab nosaltres á fi de seguir el verdader camí de propaganda y educació política que tanta falta fá á tots els estaments del nostre poble, Catalans: Fora procediments de política menuda; fém obra de renaixensa patria agermanant á tots els bons fills de Catalunya.

ASSOCIACIÓ POPULAR CATALANISTA

LA DEVANtera

Agrupació Catalanista "BACH DE RODA"

VIRTUTS CÍVICAS

Aixís com la moral religiosa prescriu virtuts enaminadas al enaltiment y santetat de l'ánima, hi ha també paralelament unas altres virtuts d' un ordre purament humá no menys sublims y meritorias, que dimanen de l' organisme social; aixís com la possessió d' aquelles atany á lo mes intim de la conciencia l' existencia de aquestas porta directament al benestar colectiu de la societat; si las primeras produexen sants, las segonas donan héroes, aixó vol dir que ab duas menas de virtuts tenen la mateixa essencia; tenen son fonament en la práctica del bé y tendeixen al perfeccionament humá, per quin motiu no solsament podem considerar las virtuts, particularment las socials, com actes que van d' acort ab la llei immutable y eterna, sino que es un dever, una necessitat practicarlas, á fi de conservar l' armonia y equilibri entre 'ls individus y estaments que constitueixen la colectivitat.

Fixemnos en qualsevol poble, rassa, nació o com se vulga anomenar: tot es hu. El primer dever humá, que té es lo treball, indispensable factor que conserva sa existencia. La activitat no es solsament una necessitat emanada de la conservació de la vida, sino que essent un bé, vá d' acort ab las manifestacions de la naturalesa, que totes son bonas. No hi ha res en la naturalesa que no seguexi constantment el seu curs o no compleixi puntualment la seva missió; sols l' home, ser lliure, pot seguir aquesta marxa o deixar de seguirla, pero aviat trova la sanció penal que li impositan las lleys inmutables de la naturalesa: a dreta llei, el qui treballa, viu; qui no treballa no menja. Y lo mateix es en las nacions que en l' individu: hi ha pobles inclinats a la inacció; pero com que aixó es anti-natural, viuen pobres y no tenen més remey, si volen conservar sa vida, que conquistar altres pobles més rics, y explotarlos; en cambi, els qui s' distingeixen per son amor al treball, prosperan, y si s' trovan en el cas de veure s' explotats por conqueridors aventurers, la mateixa activitat els hi dona forsa y valor pera desmpelegarse dels parásits.

Una altra de las virtuts més necessarias es l' amor

a la terra, tan natural, que tots els pobles del mon, ab més o menys intesitat, l' han sentit y l' senten. Aquells, donchs, qui plens de pretensió de sabi, volen substituir la patria natural per la universal, no van pas d' acort ab las manifestacions de la naturalesa, que com abans hem dit, totes son bonas. No s' refereix el patriotisme al tros material de terra, sino que es un afecte intim, relacionat ab los recorts de l' infantesa, 'ls llasos de familia, 'ls més dolços sentiments de la vida, tot aixó, considerat en colectivitat dintre d' una mateixa rassa, y com que aquestas relacions tenen lloch en un terror determinat, per 'xo 'l sentiment de patria relaciona la rassa ab lo territori nacional. Es també doble 'l motiu d' aqueixa virtut: que es un sentiment natural, es innegable; que es una necessitat social, tampoch se pot posar en dupte, porque ja se sab que 'ls pobles que viuen necessitan fronteres que 'ls hi serveixin de murallas contra las invasions atentatorias a la seva llibertat, y necessitan els pits dels patriotes pera 'ls darrers baluards de defensa.

De l' amor a la terra s' deriven altres virtuts, com son: l' honrar la memoria dels antepassats il·lustres, l' apostolat de l' ensenyansa, la conservació de las tradicions, la protecció als artistes.

Es un acte de justicia histórica 'l perpetuar la memoria dels qui han portat días de gloria a la rassa, y sos noms mereixen esser gravats ab lletres d' or, pera que 'ls tinguin presents las generacions venideras, deuen aixecarse monuments als héroes, pero equitativament, no succeeixi com moltes vegades, es en ben de dordre, que en ciutats importants s' erigeixen estatuas a homes que no han fet gran cosa, y en cambi es una llástima com se deixin oblidats grans héroes y sabis eminents: també la justicia popular envers els bons es una virtut cívica de las més importants.

L' apostolat de l' ensenyansa l' considerém també derivat del patriotisme, porque enteném que, dirigintse principalment a la joventut, aquesta obra de civilisació deu posarse al servey immediat de la patria natural, y en darrer terme a l' humanitat. Per 'xo sabem per experiencia que en aquells paissos en que s' comensa a ensenyar als infants en llengua que no siga la propia, aytal ensenyansa, ademés de resultar pesada y sovint infructuosa, dona lloch a protestas y a digustos. Els qui tenen la sagrada missió d' educar la societat, com son els mestres d' estudi, obran d' acort ab las manifestacions naturals de l' humanitat respectant las tradicions del poble en que s' trovan, ánima de la seva historia y font de sa poesia.

Hem dit que també es gran virtut la protecció als artistes: Y tan si ho es! No hi ha més que observar certas nacions de la península itálica, y altres de rassa germánica o saxona, las quals, dotadas de molt sentit práctic, procuran en tot lo possible que no manqui gens de protecció als qui manifestan possehir bonas disposicions artísticas, literarias ó científicas. El resultat no es pas duptós. Si moltes nacions que s' tenen per civilisadas imetteixen aquell exemple, serian civilisadas de veras, porque en ellas floreixerian igualment totes las brancaes del saber humá.

Altres virtuts son de caràcter universal, pero sem-

pre en la doble característica de naturals y necessàries, entre ellas l'esperit de tolerancia o respecte mutual de las personas que professan distintes opinions o creencias, lo qual constitueix, ben mirat, el més avençat altruisme y la llibertat més ben entesa, la serenitat y bon seny, qualitat que rebutja aquells aixalabraments y poca solta que solen esbojarrar certes turbas que, incapasses de discernir per si solas, segueixen qualsevol corrent que troven, generalment dolenta, la germanor, contraria a las llyuyas y antagonismes entre fills d'una meteixa rassa.

No parlém de l'honradès, de la bona fe, de l'energia y demés excel·lents qualitat que deuen possehir els individus y al ensemple el poble. No'n parlém, perquè tot lo que'n podríem dir està en la conciencia de tot hom, y no obstant ben poch se practica. Sols ferem present que 'ls pobles que no poseeixen ayals qualitats, no tan sols aquestes derrerres, sino todas las demés, per més que hi hagi bonas idees, per més que tingui sabís, no's trovan pas en la condició de gaudir de la preuada llibertat, ni de saber imposar son respecte.

La tasca més important, donchs, dels directores de l'opinió pública, si per tals s'entenen els professors, els escriptors y propagandistas, es l'educació social, sense la qual no hi ha benestar ni redempció possible.

BONAVENTURA RIERA.

MIREULOS, j'acaban de pasar; es la moixiganga política de cada temporada, es la turba de explotadors del poble, vestits de tots colors; es la grotesca y abigarrada unió de viuidors que'n nom de las idees s'emporten la fé y l'esperansa dels creyents; els Judas, que besan al seu Deu y s'el venen per un grapat d'or.

Mireulos bé: ¿Veyeu sas caras fastigosas y brutas, contretas per las sarcásticas riallades? ¿Sentiu com baladrejant celebran la victoria? Ab teyas encosas d'ampla llamardada y ab esquellots de llaua: com cridan, udolan y es mossegan en infernal cridoria! Son llops famolenchs que han fet cassa d'anyells y are s'els menjan; no s'emborraján ab vi, es sang del poble, carn ignocenta que s'ha prestat al sacrifici.

Mireulos qué contents, quin burgit; de sas golas de fera afamada surten crits y renechs; han fet el boti de guerra y avuy s'el parteixen: com se'l disputan!

Si, j'han passat; que may més tornin. Arri allà, podridura política de todas las idees y de tots els partits, que en nom de las doctrinas més sagradas y més nobles buscas tant sols un escambell per enlayrarte, que pates ab tos enemichs per satisfer tos vics, que mercadejas ab lo més sant, que renegas de lo mateix que defensavas, que atías l'odi y las pasions del poble, qu'extias la bestia humana pera que't defensí y satisfagi las tevas vanitats. Arri allà falsos apostols de tots colors y de todas las idees, que sols sortiu en dias d'eleccions pera recullir la flor primera, privant aixís de fruit als arbres.

Arri allà per sempre mercaders sacrilechs, torneu als vostres caus de concupiscencias que j'ha pasat l'hora de devorar y fer negoci. Deseu las armatostas del escandol, despulleu de vostres carnestolencas vestiduras, fora caretas, que entrem altra vegada a l'època de propaganda seria y ens feriau nosa.

Arri tots; cap al Congrés la farsa.

AL FI

HA acabat ja'l periodo electoral y ab ell la moixiganga de llohansas, insults, cartells, meetings, candidaturas, candidats y tot quant en barreja monstruosa's presenta durant aquest temps ab un carácter avassallador y ab un desfici fora de mida, sols comparable ab las moixigangas patrioterres, que no cal esmentar perquè son de tothom prou conegudas.

El periodo electoral ve a ser com un espay de temps destinat a llyuyas baixas y rastreras, en las que sols se dignifica als homes agotant el repertori de frases buydas que pera aplagar la vanitat existeixen, disfreçant las idees ab una llureya d'hipocresia al encarnarlas en els homes, donchs l'únic fi que's persegueix es cercar vots y adquirir un carrech que vesteix y que va escàs.

En proba d'això, sols cal citar un fet que no s'amagarà al ulls de ningú, y aquet fet es el de que passa'l temps tranquil y ningú's belluga pera conservar el call de las idees que allà en lo mes amagat de la intelligencia viuen en santa santa pau, cristallisantse paulatinament, y tant sols al arribar el periodo electoral s'excita a las multituds y ab una activitat digna de mellor causa's posa en commoció a tot el poble. Si's tractés de propagar ideals, la commoció's procuraria conservar en tot temps, mes com que sols se tracta de llyuyas d'homes, surten els interessats y ab pocs dias pera guanyar el carrech, es a dir, perquè van a guanyarhi alguna cosa, corren a fer la tasca de propagació que s'havían descuidat fer avans, quan no sent temps de revolta no s'hi podia anar a pescar res. La diferencia consisteix en que'n temps normal els sacrificis se fan per tothom, y en el periodo electoral se fan els sacrificis per un mateix y es cuestió d'aprofitarho.

S'han fet més meetings y més manifestacions públiques de ideals en un mes per un sol partit polítich, qual-sévol, que no en un any per tots els partits polítics y todas las causas plegadas, y ara que s'ha acabat el temps de pogueuse aprofitar, tot quedarà tranquil y quiet com si may hagués passat res. Els candidats triomfants rambejan sas dots d'aprofitats, compliran ó no compliran ab las promesas que avans de ser diputats varen fer pels pobles al propagarhi la petita causa del seu nom, emmolliran ó no 'ls seus actes als ideals que allavors portaban en els llabis, pero com que ja tenen lo que volian, es a dir, l'acta a la butxaca, no continuaran pas la missió de propaganda qu'ab tant zel se varen imposar quan se tractava del seu profit y fins a una nova lleygatura no tornarán a emprendre el romiatge pels pobles del districte, perquè's tractarà de nou de conseguir l'acta. Y els candidats que han sortit derrotats farán lo mateix; al proclamarse diputats als adversaris se quedarán a casa a fer vida de familia alegant per motiu el desengany, y si algún día's decideixen a sortir altre vegada, será pera tornar a probar fortuna en unas novas eleccions.

Eusaquí tot lo que vol dir periodo electoral; heus aquí la trista condició de las idees; no sembla sino que no's puguin capir ideals sense encarnarlos en els homes; tant es aixís, desgraciadament, que si alguna excepció es troba, que no se'n troba casi cap, es tinguda per tothom per un cas patològich.

Fins ara l'Catalanisme era tingut per un d'aquets cassos, y el nostre estat ens engorgullia, vivint com viviam tranquils dins l'única esfera de propaganda en que'ns bellugabam; la conciencia no'ns remordia per res y constants y serens ens presentavam arreu vestits d'un romanticisme que'ns engorgullia y qu'avy segons sembla no s'estila. La nostra tasca era pausada pero seguida; nostres sacrificis no eran remunerats ni anavan pel camí de serho, pero eran fets ab el desprendiment de la convicció, no contavam els adeptes pel sistema de las urnas electorals que es el sistema dels partits polítics pero feyam adeptes convensuts, sense criarnos enemichs, qu'es el sistema dels moviments socials qu'estant per demunt de las miserias dels homes, y, en una paraula anavam endavant per comptes d'anar endarrera.

Donchs com s'espluca que part del Catalanisme s'haigi enfangat, deixant de seguir el camí de sempre?

La contestació tal volta es la següent: Hi havian dintre del Catalanisme uns elements que's deyan evolutius y per cuestiones que no son del cas explicar perquè tothom las sab bé prou, tingueren de separarsen; aquets elements que's vestiren ab el nom de regionalistas emprehueren el camí de la política menuda y com que la cosa's va sortir bé sembla que part del Catalanisme, aquell mateix que se's va treure del demunt, deu haver fet el pensament de que no s'hi perdía res en probar fortuna y per desgracia ha donat aquet pas en fals, sancionat per la que sempre ha sigut estúpida, lley de las majorias.

R. FOLCH Y CAPDEVILA

ENGRUNAS

Ab gaires periodos electorals com el passat, un hom arriba a perdre la gana; allò, més que unas eleccions, semblava una subasta de géneros baratos ab remate al martillo. Arribada del il·lustre filòsof (?) republicà, ab las sevas corresponents ovacions y els seus viscàs y moris derubrics; reunions electorals y meetings de propaganda; arriba d'en Mella y companys de candidatura catòlica ab tot l'aparatge que l'argument necessita, grans y quilomètrichs discursos, passejada de dit senyor pel mitj de la Rambla ab cotxe, escampadissa de llògica contundent perquè's viscàs y moris no s'avenien del tot; propaganda a tot gasto del candidats regionalistas; presentació per part dels gremis, dels seus candidats; divisions y presentacions de republicans que no hi estanjan això de las concordias; retirada de alguns que's presentaban; federals que's tornan unitaris; unitaris que s'ens tornen afins; fullas dels que's presenten sense permis del Czar de república (cada hu te'l seu); altra fulla dels anarquistas contre'l sistema electoral (ab això soch anarquista); fulla dels carlins d'acció contre'ls candidats catòlics; fullas... de broquil per tot arreu, ab perill de treccarse l'espinada; cartells grochs, blanchs y vermells, que a cada moment fan canviar els colors de las cantonadas, com si s'endonguessin vergonya de presenciar tanta bojeria; crits, escandol, soroll; candidaturas pels carrers, candidaturas per las casas, candidaturas per las casas, candidaturas per tot; per tot eleccions y per tot farsa, farsa y més farsa. Total cinch republicans y dos regionalistas; la, enhorabona als afins y que per molts anys puguin fer semblants atrassos.

Per sort, després de la tempesta ve la calma, que diu el ditxo, y per una temporada ens veurem lliures de tants redemptors y de tanta filosofia impenetrable y de tanta eloquencia, tribunicia, y els apostols de ocasió plegarán la trona y el poble tornarà a la realitat, y després de l'anestèsia electoral podrá veure com els seus defensors, fregantse las mans de gust camí de Madrid, se diuen:—Hem passat un any més esplotantlo; no tinguem cap por, encare queda carn per llarga temporada; tal com avans, el poble creu y espera en eleccions, te confians en sos apostols negres y vol diputats. El poble es nostre.

Y passadas aquestas n'esperarà unas altres per veure si te més sort y conseguix la seya redempció sortida de las urnas.

Es una bleda soleyada el poble.

Els dos discursos d'en Mella, particularment el que dronució en el «Tivoli», foren (y no va de broma) una magnífica defensa de las idees nacionalistas. Desde are declaro a en Mella com a element afi.

Si no que todas las afinitats están de desgracia, perquè'l pobre Mella s'ha vist atacat per altres afins nostres, y s'armat una disputa d'afins, que un hom ja no sab quins son els veritables afins.

Altre afi, en Vallés y Ribot, ha sigut també combatut per elements catalanistas propiamente dichos y per elements catalanistas sense propiamente dichos.

¿Que no es ben trist que'ls elements afins s'hagin de veure criticats d'aquesta manera? Això ja passa de ratlla; preguem als que poden y saben ferho que'ls passin un corruptiu a fi y efecte de que no's dongui el cas de que afins ab afins se barallin.

Varem quedar ben entesos y per ells, pels afins, sols hem de tenir miradas de simpatia, si pot ser felhi l'ullet y algun que altre gesto expressiu per fensels nostres. Això es política de atracció.

Que vol dir que durant el periodo electoral fassin el joch dels unitaris? ¿Que per ventura nosaltres no fem el joch dels afins? Donchs cada hu fa el joch que vol; ab això ja ho sabeu: a mirar ab simpatia a n'els afins y que no s'egarrihin las miradas.

L'afinitat es mitja vida.

¿Que no hu saben? En Vallés y Ribot, al meeting que'ls unitaris varen celebrar a la Plassa de Toros, va cridar ¡Viva el Ejército y viva la Marina!

Minyó, vos retiraré l'afinitat y vos miraré ab antipatia. ¡Bó! Si que estariam frescos; abiat això semblaria a can sexanta.

Si voléu ésser afí, guardeu las formas.

La veritat sigui dita, no sé pas si sabríam ferho; ab perque un hom s'ha fet tant an aixó de mirar a tot hom simpatia que continuament estich simpatich.

Quant lleigeix els periòdich y m'entero de tanta afinitat, em veureu llegir am un aire de simpatia que fá enterir las pedras. ¡Y pel carrer! Val més que no'n parlem, perque tot son personas afins lo que passa. Simpatia per aquí, simpatia per allà, moltes vegadas un te la simpatia a la cara y es troba ab un desafi que no s'en adona.

Pero res, qué hi voleu ferhi, si una errada tot hom la pot fer, y además que no s'ha pas de mirar tan prim. Y que pels que no hi estem fets costa molt de cambiar el rumbo de la mirada; s'ha desser molt bon actor per trasmutar rápidamente la fesomia.

En Zaconi hu hauria fet be aixó; aquell si que n'era un mestre. Nosaltres, pobrets y alegrets, que'ns dispensim si alguna vegada ens equivoquem.

No'n sabem de fer comedia, y ab tota la franquesa que Deu ens ha donat, diem las cosas pel seu nom y sempre ens ha agradat el posat serió.

Com que les llyutas electorals son el medi més adequat der l'omontar les baixes passions y exteriorisar les flagues humanes, ens ha sigut molt fácil aquets dies observar aquet fenómen en els polítics que s'han barallat per las actes.

Per un costat hem vist en Salmerón l'ilustre jefe del partit republicà, actuant d'autòcrata en la cuestió de les dissensions de Valencia. Tenint ell únicament en perspectiva'l resultat de les eleccions, y oblidant per un moment lo que sol predicar la llibertat y democracia, ya redactar un document encaminat a desautorisar la candidatura den Soriano en tals termes, que no ho haguera fet tan bé'l Czar de totes les Russies. L'imperatiu categòrich, la declaració dogmática, la paraula disciplina, son el principals conceptes continguts en aquell document, lo que'ns induex a pensar que una república regida per un president d'aquestes idees absolutistes no'ns faria pas felissos.

Per altra banda ls regionalistes o autonomistes (que ara ja son tots uns) han treballat desesperadament pera si guanyaven les eleccions; y com que en el calor de la llyuta perles actes no s'han recordat tampoch de lo que fins ara havien anat predicant, també han fet cas omis d'aquell esperit de llibertat, d'aquell temperaments expansiu que caracteriza ls catalanistes de veres i prediquen en els meetings (sense practicarho, com ja veyém) els pseudo-catalanistes. No hi ha més que llegir *La Veu de Catalunya* de poch dies abants de les eleccions: «El dret que tenim d'anar a votar es converteix en obligació d'anar a votar...» «No's pot votar més que a nosaltres o a'n Lerroux... en cas de derrota, els vensuts serán els qui no haurán anat a votar...»

Si ells fossin veritablement nacionalistes, si fossin demòcrates de veres y tinguessin noció de la verdadera llibertat, pera fer propaganda electoral havien de limitarse a predicar les excelencies (?) del procediment, y aconsellar (no obligar) la votació dels seus, fent la seva apologia si convingués, pero sense malparlar dels contraris, a fi de que'ls electors, espontaniament, ab tota la seva voluntat y ben lliures, sense estar cohibits ni violentats, poguessin votar qui més bé'ls escaigués, pero may atentar a la llibertat dels electors, obligantlos a sortir del saludable retraiment y fentlosi coacció per medi de afirmacions molt discutibles.

Y una gran part del poble, desgraciadament, no ho arriba a conèixer que'ls polítics prediquen sempre la llibertat y exerceixen la tirania.

¡Si n'estém encara d'endererra! ¡Si n'está d'enderrida la propaganda catalanista!

En Junoy, l'unitari Junoy, en un meeting celebrat a Barcelona el día de les eleccions, en conmemoració del triomf electoral dels republicans, digné, entre altres desatinos, que la victoria per ells obtinguda era la victoria del verader catalanisme, ja que ells representen l'avens y la civilisació de Catalunya que era la característica de nostres passats.

Ab permis dels partidaris de la concordia dech dir an aquest afí sobrevingut, que ja no 'ns ve de nou la seva garrafal afirmació, perque avuy en día, tal com van lan cosas, aquí no hi haurán altres enemichs de Catalunya que nosaltres. Nosaltres, si senyor, nosaltres

que reneguem d'aquestas llyutas de baixa má que donan trenta cinch mil vots als vividors polítics; que encenen pasions de fera y odis salvatjes; que proclaman l'imperi de la bestiesa y que sols serveixen per embrutir al poble. Nosaltres, si senyors, nosaltres que ja estem cansats de tanta concordia y de tanta simpatia per elemens que fan servir d'escambell a las idees; que mercedejan ab totas las doctrinas y que defensen, per egoismes personals, las teorías que avuy estan de moda.

De Junoy n'hi han molts en la política, de Junoy n'hi han massas dintre de casa, y devant d'aquets autonomistes d'ocasió y d'aquets defensors de Catalunya sols hem de dir, encare que alguns vulgan fer política d'atracció, que s'preferible quedarnos mil vegadas aislats que no pas tenir companys d'aquesta carnadura.

Tots ells son igualment farsans. Nosaltres que al catalanisme el volem d'or pur cridarem sempre contre aquestas barejas ab metalls baratos, sigan de la procedencia que s' vulga, perque si comensessim a acceptar *aleacions* molt prompte las monedas s'ens tornarian de llaua y nosaltres no'n volem fer passar de moneda falsa.

Qui vulga tenir honor polítich no ha de recular may ni un pas y combatre sempre ab dignitat y fermesa a tots aquells que per fer negoci vulgan estrafer la marca.

Ab aixó ja hu saben, no reconeixem altre afinitat política que als catalanistes de lley.

A Madrid també están entusiasmats ab aixó de las eleccions y si hem de creure a «El Liberal» no tenim govern monarquich ni per quatre dias.

Diu aixís, *el periodico de mayor circulacion de España*, en un article titulat *HAY NACION*:

Ha surgido al fin una España nueva, bajo cuyo empuje desaparecerán en el Parlamento y en la gobernación del Estado los feudos, las corruptelas, los monopolios y las desuenguencias de la España antigua.

Ha habido al cabo para los hombres de Cuba y Filipinas la sanción de que había ahora habían conseguido librarse.

Saludemos la aurora que amanece y emprendamos resueltamente el camino, ya confortados por la seguridad de que un pueblo, cuando quiere, puede.

Y may diran com ha surgido al fin una España nueva: donchs molt sencill: per medi de la noble llyuta electoral que es com si diguéssim l'incubadora del femer polítich, el *refugium peccatorum* de tots els vividors, l'enganya tontos de tots els partits que portan dintre seu una colla d'ambiciosos que no podrian figurar per altres medis.

Saludemos la aurora que amanece.... Si saludeula y encomaneuli que, de part nostre, dongui recados a la familia, un petonet a n'els nens y una cossa al gos.

¡Ay aurora electoral! me sembra que has d'esser mes llejta que un pecat, y en quant ab honor del sexe no'n parlem després de tants anys de *barraquetas*.

En Silvela y en Maura, segons diuen els diaris de Madrid, están que's donen als dimonis perque nol's han sortit els comptes ab aquestas eleccions.

Ab tal motiu se parla de dimisions ministerials, de crisis política y de disgustos en las *altas esferas*.

No sé lo que hi haurá de cert. Jo'm penso que no arribará la sang al riu perque avuy en día las oposicions que s'istilan son de lo més manso que corra, y ja veurán com ab mitja dotsetena de discursos més o menos forts y ab quatre programets regeneradors y ab unas quantes frases fortas com la de la *ola negra de la reacció*, quedarà tothom content y enganyat y en Maura y en Silvela continuarán fentnos felissos, y vindrán unas altres eleccions y ningú s'enrecordará per res d'aquest *hermoso despertar de la opinión*, que si fa o no fa es un somniar despert com qualsevol altre.

Ya ni en la paz de los sepulcros creo, que deya el poeta o el profeta, que pel cas es igual, perque han de saber que m'hi tornat tan escéptich d'un quant temps en aquesta part, que dupto de tot; fins de que hagin existit may ni Cuba ni Filipinas, ni de que sigui certa la lley de la gravetat, ni de que'ls moros es fassin la guerra, ni de que'ls republicans hagin guanyat a Barcelona.

Els republicans están d'alló més entusiasmats, perque en una colla de districtes han triomfat els seus candidats. N'hi han que asseguran que avans de fi d'any tindrem implantada la República, perque segons diuen, ens la portará el *ejército y...* viurém felissos.

Malaventurada l'idea que's refia del *ejército* y no te confians en sos mateixos partidaris; ja la poden esperar assentats a la República si se refian de que'ls hi portin feta y pastada. Aixó sense contar que'ls capítols del partit son una colla de comodons que tots tiran per diputats y tots tenen massa confians en procediments tarats.

Ja'ls avisarém si acás vingués la República; per are estigan tranquils, que'm sembra que n'hi ha per dias. Yi si no, el temps ens hu dirá.

CRONICA NACIONALISTA

MACEDONIA

QUESTA nacionalitat de Turquia, com varem dir dias enrera, está en camí de presenciar grans successos, que pòt ser fassen trontollar los grans estats europeus. La

«Questió de Macedonia» está a son comensament (quin será lo fi? no se sab; el temps ho dirá).

Fa ja una decena d'anys que s'está promovent en molts pobles de Macedonia, baix l'iniciativa dels mestres d'estudi, una campanya verament patriòtica. Se veuen neixer escolas dominicals a las que si donan conversas instructives, las que prompte es cambian o converteixen en discussions polítiques, y així, ab aquest moviment instructiu popular, en va neixent la propaganda nacionalista macedónica. Com aquestas escolas dominicals están ab relació directa ab el poble, es probat que ellas han sigut l'origen de las primeras esperansas de llibertat.

Deu anys de propaganda han sigut suficients pera arribar a la revolució, que alguns consideren inevitable; puig els Comitès macedonins han pogut ésser dissolts, pero l'«Organisació interior» subsisteix. L'«Organisació interior» se troba establerta a Macedonia, y son constant treball es preparar l'insurrecció; aquesta está dividida en Comitès regionals, que cuydan de distribuir armas, reclutá gent y treballa per fer aixecar el poble. Las foras ab que compta actualment se calculan en deu mil homens, la major part de Macedonia y molts d'ells instruits, els quals venen a ésser l'estat major de l'ecersit insurreccional.

Com totas las causas nacionalistas, aquesta presenta també certas diferencias degudas als temperaments o estat social dels homens que més o menys las capitanejen; mes com aixó son sols a vegadas causas de forma y no de fondo, referent als macedonins hem de dir que l'esperit dels nacionalistas es absolutament en pró de l'Autonomia ya may de la anecció. Aquesta divergencia entre nacionalistes y aneccionistes—ab Bulgaria—no es ben determinada, puig sols s'han comensat a iniciar de uns dos anys ensá. No obstant s'han dat a conèixer els aneccionistes per sa impaciencia, provocant la revolució abortada de l'any passat, la que serví sols per despertar l'atenció de las autoritats y fer ficar al sultá en la insurrecció macedónica.

Actualment ha sofert una gran complicació. Ja esplicaré dias enrera com la Rusia estaba treballant l'*arreglo*; donchs are, ab l'atentat comés contra el representant d'aquest estat, consentit, segons sembra, per el sultá, s'ha trobat el medi perque aquest, ab el pretext de castigar als culpables, apallissi ab la forma que acostuma, als nacionalistas de Macedonia que res tenen que veure ab l'agresió sufrida per el consul rus.

Ampliant lo que més amunt hem explicat de la diferencia de criteris entre els que persegueixen una mateixa causa y a l'hora la semblansa que presenta la humanitat encare que sia de diferente rassa, heus aquí l'explicació franca d'un autonomista macedoni: «La qüestió macedónica es una qüestió de vida, y hem de procurar arreglarla per evitar la revolució. Jo soch comerciant, y per lo tant soch práctic; jo vull el ben estar del meu país, no per sas conquestas sino per son major desentrollo economic; puig per mí la qüestió

macedònica no es més qu'una qüestió econòmica, perquè el sentiment patriòtic i las ideas humanitaries per mi no tenen cap importància, las que may serán defensadas per esperits positivistas, comerciants financers y gent pràctica com jo. El fons de la qüestió es purament d'utilitat, sino que la gent intelectual guereja ab el nom de principis, ideas, sentiments que no son més que l'interés econòmic que las fa moure. Entre aquets y jo sols hi ha una diferencia, y es, qu'ells van equivocats y procuran fernes equivocar a nosaltres, y jo ho veig tot ben clar.» Y aquest comerciant es partidari de l'autonomia, perquè creu que faria més diners, però alcansada per medi d'un arreglo y may per la revolució.

L'opinió de las personas sensatas es, que Macedonia ha de ser d'aquí poch temps, el camp en ahont s'hi han de veure repetides las escenas que ha presenciado el mon civilisat a Bulgaria y Armenia, puig cap responsabilitat esgirán los guberns y las autoridades europeas a Abdul-Hamid, per més que sembli imposible qu'Europa dongui carta blanca al sultà, pero succeirà aixís; puig segons ha declarat l'embaixador anglés a Constantinopla, las grans potencias están d'acort en deixar al sultà pera que es prenga el temps que necessiti per establir las reformas proposadas, y que si el moviment revolucionari prengué extensió, s'ha de deixar a la revolució ab las mans lliures per restablir l'ordre.

RUMANIA

Aquesta nació, sentintse humanitaria y mellor diré encara, pensant qu'a Macedonia ecisteix una gran part de població Kutzo-Valaca ó sia originaria de Rumania, no ha oblidat a sos germans de patria, y per tant se interessa per son benestar.

Califican a n'aquesta nació de porta d'Orient, pero ella, al seny verament europeu, mira ab bons ulls el progrés en vers la llibertat de sos germans de rassa en contra la supremacia de Turquia qu'els te baix son jou.

Malgrat las diferentes rasses que poblan la Macedonia, el valacs o rumans no s'han confós, sino que al contrari, han conservat sempre la seva personalitat y son caràcter. Períodos ha passat en que l'influencia de la civilisació grega l'ha allunyada de son origen llatí, mes malgrat aixó, una reacció s'obrà no fa molts anys en aquest poble, que a l'hora que reconquistaba sa independència, resortia l'autenticitat de sa rassa concretat en el mot «El rumà no ha mort», y verament es aixís; puig no tan sols ecisteix políticament, sino que també manten sa llengua y sas tradicions.

La dona rumana especialment, ha sigut sempre la guarda de l'antiga llar, y fidel a son origen ha mantingut sempre las costums, la llengua, las pregaries y oracions y devot recort vers a sos antepassats.

Per aixó aquest poble que sent tan fondo el sentiment de patria: que l'ha mantingut sempre y mantent encara, no pot ni sab deixar oblidats a sos germans de Macedonia, y s'interessa y treballa a mida de sas foras en pro de la causa dels macedonis, intervinent ab las potencias europeas, pera lograr pugan assolir la desitjada llibertat.

Llegint un diari estranger, parlant de Serbia hem trobat que deya: «Si verament els països ditxosos són els que no tenen historia (constitucional ni d'altra mena), se pot posar entre 'ls favorecuts per la fortuna el reyalme de Serbia. Pochs estats hi han més esvalotats per el vent de la política qu'aquest, y aixó que no es pas una república de l'América espanyola, que es l'única que podria rivalisar ab aquesta monarquia Slava que está sempre a punt de fer cambis y revolucions.»

Es veu que qui ha escrit aixó no s'ha ficsat prou ab Espanya, qu'ab el *turno pacífico* y las jugadas de Bossa cambien de govern més depressa que nosaltres en cambiarnos els mitjons per suats que sían.

PER MAL CAMI

Deber es de quants nos intersem per la sort que al catalanisme pugui cabrer, fer tots el esforços perquè aquet s'aparti de las practicas viciosas, que de prop ó de lluny puguin un dia confondre ab els estantissos partits polítics a la espanyola.

Als homes de cor, als esperits generosos, als que llealment professin l'ideal, als bons catalans que *'l visquin*, a la nombrosa y ardua joventut a qui tant deu la nostra causa, toca procurar que 'l proposit d'usar certs procediments y que com a consecuencia sapiguem alluyarnos sempre de tota mena de fins egoistas d'interessos mesquins, propis sols d'homes aixuts de cor, tant pobres d'esperit com rics d'ambició y afany de figura no repararian en portar al catalanisme pels viranys escabrosos de la política oligarca: bassal de todas las envejas, escola de malas arts y menjadora dels concupiscents.

Si sense apassionaments se reflexiona sobre la actual situació política si sense entusiasmar-nos per victorias sorollosas se tenen en compte, mes que las necessitats d'ordre secundari y de moment els sagrats interessos d'ordre general y las conveniencias de Catalunya imposible que es digui en ple aplech públich, en ple *meeting* que la gandesca y llibertat de Catalunya, pugui dependre d'una papeleta electoral.

Aquí, a casa nostra, mes que en cap altre lloch, ha demostrat la experiencia lo desprovist de fornament de tal afirmació; puig que per ereureho aixís ó al menos per fer veure aixís ho creya, aquet gastament polítich estol de todas las ambicions mal contingudas que per desgracia nostre aquí vejeta fent ab un plegat de regionalista a Madrid y de catalanista a Barcelona atropellant principis y mixtificant voluntats, ha passat en ben poch temps, a constituir una fracció avuy encare *boy ministerial*: sense el *boy*, quant la tramitació de una serie de reformas avuy pendants de resolució en las rónegas taulas de algún ministeri, sigui un fet: reformas consistents ab rebaixa de tarifes per determinadas especialitats y algun altre cosa per l'estil, que per son caràcter econòmic ó administratiu no té res que veure ab el catalanisme doctrinari.

Feina bona no ens marca als bons catalans, ni feina nova pro nova de *debo* ens costará trovar, si algú creu per fi, arribada l'hora de canviar de tática: ja que per dissorts també a Catalunya resta encara molt a fer. Ab la creació y consegut sosteniment de novas institucions de cultura infantadores de una nova vida de expansió y reguladores del progrés ab todas las manifestacions y ab tota sa amplitut ab la implantació de centres ahont a aixopluch de enutjosos padrinatges pugui la neixenta generació catalana educarse convenientment se fa Patria: y se fa Patria de *debo* perquè 's'fa Patria nova; tasca mes agradosa que la que obliga a emigrar a llunyas terras algunas de ellas molts cops excedradas als fills nostres privilegiats; a fills de Catalunya, que fujen del *fret* de aquí ó renegant de nosaltres quant no malehintos. Fins avuy y per a millor contrarestar la eficacia de la propaganda de nostres salvadors principis, pels nostres enemics s'han tirat en cara dels catalans indistintament y s'hi han tirat ab exit vicis y defectes que per lo repetits no cal retraure y dels que si alguns procurem lluyarnos en lo posible, bona par dels altres passejan com afrentós estigma per mes que 'ns dolgui confesarho.

A la total descrostació del *català* devem encaminar bona part de las nostras foras y per aquet objecte, res millor que apartar els organismes sans del perill que corren ab aquesta mena de probas, si una colla de circumstancias; en diferents ocasions majistralment exposadas per alguns dels que de cop y volta en passat a sumarse com a partidaris capdals de practicas tan viciosas, no ens haguessin convensut de la inutilitat de ditas practicas, els afrentosos é indignes recursos que per pendrer part en la lluite en aquet pais acostuman posarse en joch, bastarian perquè per dignitat almenys y com correspon a homes serios, ens allunyem sempre del col·legits electorals com de llochs apestats

quants encara podem avuy y volem en lo sucesiu, presentarnos a la vida pública ab la mà al cor y el cap enlayre.

La feina del catalanisme, no es ni pot esser altre, que *la de fer catalans*; fi pel qual s'imposa el treballar ab perseverancia y tacte exquisit, ab el ben entés de que quan ho siguem tots no ens caldrà el paperet simbolisador del vot per pendrens lo que no ens daran y no 'ns darian may, encara que fins a la consumació dels segles, ens revolquessim en l'aixam de fastigosas, repugnants y desmoralisadoras practicas, que son el prelude y acompanyament de las lluitas electorals.

J. HORTA

NOVAS

— Com que molts periódichs ens afavorexen sovint reproduint treballs de LA DEVANtera lo que no 'ns sab gen de greu, sino que encara 'ls ho aghrim) desitjariem que al mateix temps de reproduir de nostre periódich algún article ó solts, fessin constarne la procedencia.

— Magnífica resulta la festa infantil que celebrà 'l «Colegi de Sant Jordi» en el teatre Principal pera solemnizar la diada del teu sant patró. En ella 's demostrà públic l'excel·lente resultat que está donant el seu sistema d'ensenyansa, consistent en l'us exclusiu de nostre llenguatge en les lliçons i en el coneixement del català com a base pera aprendre altres idiomes, conforme ab los avensos de la moderna pedagogia. Pera eminar la vetllada cantaren els noys varies cansons populars de les mes escullides, representant també 'l drame de 'n Joseph Pujadas y Truch intitulat *jorns de dol*, que representa una tristíssima escena del siti de Barcelona de 1714, plena de conceptes morals molt apropiats pera l'educació infantil.

Felicitem coralment al digne directes del Col·legi senyor Flos y Calcat, aixis com també felicitem iniciadors de l'idea d'obrir a Berja una escola catalana que segueixi el mateix sistema que 'l Col·legi de Sant Jordi de Barcelona. Segons llegim en el *Pi de les tres branques*, dita obertura ha de tindre lloch el dia primer de Maig.

— A Ripoll s'està organisant un concurs de sardanistes que tindrà lloch el dia 11 de Maig a les quatre de la tarda, adjudicantshi un premi de 200 pessetes, un altre de 100 y un altre de 50. Les colles que vulguin optar a aquets premis deuran sollicitar la seva inscripció en el establiment de rellojeria «El Regulador» de 'n J. Garriga, plasa de sant Eudalt n.º 8 de dita vila, per tot el dia 10 de Maig a les dotze del mitjdia, devnent manifestar al mateix temps el nom del cap de la colla y 'l poble d'hont ve aquesta. Es condició precisa pels qui prenguin part en el comers comensar la sardana a la dreta, y en el contrapunt, que acabi la parada a l'esquerra.

Molt desitjém que en aquet concurs no hi fassi falta alguna colla de Barcelona.

— En ls Associació popular Catalanista el dia 3 del propiunt Maig se celebrará una vetllada política en conmemoració de la XLVª festa dels Jochs Florals, en la que faran ús de la paraula distingits oradors catalanistas.

Dilluns passat, morí a Mataró nostre volgut company en Therenci Thos y Godina. Gran ha sigut la perdua per Catalunya, ya qu'ab el ha perdut un bon fill, un gran mestre y un constant defensor. La nova diàguesta mort s'ha rebut cuan encare 'ns doliam de la perdua d'un altre bon catalanista, en Antoni Gallissá, expresident de la «Unió Catalanista».

Robin las respectivas familias, ab aquestas ratillas, la expressió de nostre condol per la perdua sufrida.

OBRA NOVA

BREU COMPENDI

DE LA

HISTORIA DE CATALUNYA

ESCRITA PER EN RAFAEL MONJO

De venda a casa l'autor, Vilassar de Mar, y en la libreria de Francisco Ribalta, carrer de la Espaseria, número 14, Barcelona.—Preu UNA PESSETA.

Establiment tipogràfic de Joseph ORTEGA.—S. Pau, 96.—Barcelona.

LA DEVANtera circulará, igual que anteriorment *La Nació Catalana*, per medi de propagadors, que son els qui prenen un nombre determinat d'exemplars, pagantlos als següents preus:

Una acció de 100 exemplars, Ptas.	3'50	Per cada número,
Mitja acció de 50	1'80	compresos gastos
Un quart d'acció de 25	1	de correu
Un vuyté d'acció de 12	0'50	per Catalunya

Barcelona: els mateixos preus, repartintse a domicili.—Aforas de Barcelona: 5 céntims de més per cada envió d'un ó més exemplars.—Estranger: preus dobles.—S'envia un sol exemplar al qui fassi un donatiu anyal de qualsevol import.—Pagaments a la brestera: S'admeten sagells de correu y documents de fácil cobransa.—Als suscriptors antich que ho demanin s'els reservaran els preus antichs.—Es lliure la reproducció dels treballs.—No s'tornan els originals.